

FÖRVALTNINGEN FÖR UTBILDNING, KOST, KULTUR- OCH FRITID

Vår referens: Roberto Citterio
 Telefon: 040-641 10 00
 E-post: roberto.citterio@lomma.se
 Diarienummer: BUN/2021:60

Uppföljning av lokalbehovsplan och platsöverskott i förskoleverksamheten

Bakgrund

Barn- och utbildningsnämnden har, vid sammanträdet 2021-05-04 (BUN § 35/21), behandlat lokalbehovsplan 2021. Den analys som gjordes i planen visade lokal- och platsöverskott inom förskolans verksamhet. Nämnden fattade därför beslut om att:

- Ge förvaltningen i uppdrag att återkomma vid höstens uppföljning av lokalbehovsplanen med en utvecklad plan för hur platsöverskott ska hanteras med sikte på beslut när lokalbehovsplanen behandlas våren 2022.

Förvaltningens förslag för hur platsöverskott kan hanteras i respektive kommundel redovisas nedan.

Norra kommundelen

Prognostiserat platsbehov i norra kommundelen

År	Bfp 31/12	Platser	Avd	Behov 31/12	Diff 31/12	Behov 15/5	Diff 15/5	Alternativ - avveckla 2 avdelningar			
								Platser	Avd	Diff 31/12	Diff 15/5
2019	673	544	32	528	16	547	-3				
2020	610	544	32	451	93	566	-22				
2021	606	510	30	448	62	498	46				
2022	576	510	30	418	92	475	35	476	28	58	
2023	598	510	30	442	68	445	65	476	28	34	31
2024	609	510	30	461	49	471	39	476	28	15	5
2025	621	510	30	462	48	492	18	476	28	14	-16
2026	633	510	30	479	31	494	16	476	28	-3	-18
2027	648	510	30	496	14	512	-2	476	28	-20	-36
2028	676	510	30	520	-10	531	-21	476	28	-44	-55
2029	706	510	30	548	-38	558	-48	476	28	-72	-82
2030	730	510	30	569	-59	588	-78	476	28	-93	-112
2031	751	510	30	589	-79	611	-101	476	28	-113	-135

Tabell: Prognostiserat platsbehov i norra kommundelen

Tabellen ovan visar antalet kommunala förskoleplatser i norra kommundelen samt det prognostiserade platsbehovet i aktuella förskolor och differensen däremellan. Datan är baserad på befolkningsprognosen från Statisticon och förvaltningens prognostiserade behov. Statisticons prognos gjordes under våren 2021 som ett alternativ till den av kommunfullmäktige beslutade befolkningsprognosen från KAAB. Detta på grund av att befolkningsprognosen från KAAB, de senaste åren, uppvisat stor differens i förhållande till utfall. Den nya prognosen från Statisticon indikerar en

större minskning av barn i ålderskategorin 0 - 5 år jämfört med befolkningsprognosen som presenterades i lokalbehovsplanen våren 2021.

Förvaltningen har valt att lyfta fram två urvalsdatum: 31 december, som är det datum som befolkningsprognosen utgår från, och 15 maj, som är det mätdatum i verksamheterna som barnantalet är störst. I praktiken innebär det att mer marginaler finns i platsutbudet resterande månader av året.

Noterbart är att en uppföljning av befolkningsprognosen gjordes till delårsbokslutet och den visar 50 barn färre i ålderskategorin 0 - 5 år. Dock saknas information om fördelning per kommundel och inom ålderskategorin, därför är minskningen inte inkluderad i befolkningsprognoskolumnen ovan. Det här innebär att det totalt i kommunen finns en marginal, men det går alltså inte att se hur eller var dessa platser är fördelade.

Förvaltningens bedömning

I den alternativa tabellen ovan till höger redovisas det prognostiserade platsöverskottet om två avdelningar avvecklas i norra kommundelen. Förvaltningens bedömning är att angivet alternativ håller fram till år 2028 (se rött område i tabellen ovan), med flexibilitet i form av temporär överinskrivning och/eller skapa förutsättningar för uteavdelning för att på så sätt uppnå ett effektivt lokalutnyttjande trots stora skillnader mellan platsbehov höst och vår.

Lärkans förskola har 2 avdelningar, dessa skulle kunna avvecklas från augusti 2022.

Fördelar	Nackdelar
Internhyreskostnad med 0,25 mnkr/år upphör (Bilaga 4: Fastighetsfakta Lärkans förskola, Bjärred 21:84)	Minskad marginal i platsutbudet innebär risk för platsbrist vid oförutsedda händelser
Lokalerna kan vid behov nyttjas av annan verksamhet alternativt säljas	Avveckling innebär oro bland vårdnadshavare och personal
Snittkostnaden för en förskoleplacering i Lomma kommun minskar, vilket påverkar ersättningen till fristående förskolor (som därmed blir lägre)	Enligt rektors bedömning är det hög kvalitet på verksamheten och förskolan är mycket uppskattad av vårdnadshavare
Stordriftsfördelar ger ökad kostnadseffektivitet vad gäller bemanning, öppning och stängning	Lärkans förskola har högt söktryck och är lokaliserad i direkt anslutning till bostäder
Förbättrade planeringsförutsättningar för rektorerna och minskad risk för ekonomisk avvikelse på övergripande nivå	Alternativet med en mindre förskola försvinner
Avveckling av hela förskoleenheter innebär kostnadsminskningar för stödresurser såsom vaktmästare, städ och kost	

Risikanalys är gjord av förvaltningen tillsammans med samtliga rektorer i förskolan. Nackdelarna i tabellen ovan utgör underlag för risikanalys. (Bilaga 1: risikanalys 2021-10-29)

Förvaltningen har, i samverkan med berörd rektor, gjort barnkonsekvensanalys avseende avveckling av Lärkans förskola (Bilaga 2: Barnkonsekvensanalys Lärkans förskola 2021-10-11).

Lärkans förskola är populär hos kommuninvånarna och har hög efterfrågan. Den består av två avdelningar och om beslut fattas om avveckling tas kommunens enda mindre förskola bort. Lärkans förskola är, trots sin litenhet, resurseffektiv ur bemanningssynpunkt. Förvaltningens analys är att det beror på personalens professionalitet, högt medarbetarengagemang och den arbetskultur som skapats. Resultatet i medarbetarenkäten för Lärkans förskola är anmärkningsvärt högt och verksamheten bedöms enligt rektor vara exceptionellt bra. Förskolans pedagoger upplevs vara ett föredöme för andra pedagoger i kommunen, bland annat genom uppskattade föreläsningar och verksamhetsbesök. En risk med att avveckla denna verksamhet är att berörda medarbetares engagemang och verksamheten påverkas negativt ur kvalitetsaspekt.

Förvaltningen bedömer, med utgångspunkt i befintlig data, att det är viktigt att minska de tillgängliga platserna för att stabilisera planeringsförutsättningarna och minska kostnaderna. Avveckling av Lärkans förskola kan ske och platsutbudet täcker behovet fram till 2028 enligt tillgänglig data. Temporära toppar av högt barnantal kan hanteras med tillfällig överinskrivning och/ eller skapa förutsättningar för en uteavdelning. Barn och personal från Lärkans förskola skulle kunna flyttas till annan förskola i augusti 2022. Vid avveckling av en förskola tillkommer avvecklings- och omställningskostnader, som inte är budgeterade. Lärkans förskola skulle kunna överlämnas till annan kommunal verksamhet alternativt säljas.

Förvaltningen följer månadsvis data i befolkningsregister, befolkningsprognos samt platsbehov. Den negativa befolkningsutvecklingen i åldersgruppen 1 - 5 år kommer även att påverka grundskolan. Förvaltningen kommer att analysera hur lokalutnyttjande bäst kan organiseras ur ett förvaltningsövergripande perspektiv.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår barn- och utbildningsnämnden att avveckla Lärkans förskola i augusti 2022.

Alternativkostnad till förvaltningens förslag

Om det finns ett stort platsöverskott blir planeringsförutsättningarna för rektorerna sämre vilket medför ökad risk för ekonomisk avvikelse på övergripande nivå. Det kan, generellt sett, exempelvis ge sämre förutsättningar för stordriftsfördelar och minskad kostnadseffektivitet vad gäller bemanning, öppning och stängning, kostnad för stödresurser såsom vaktmästare, städ och kost.

Om inte Lärkans förskola avvecklas kvarstår internhyreskostnader för barn- och utbildningsnämnden med 0,25 mnkr/ år.

Om inte Lomma kommun anpassar det platsöverskott som finns, blir ersättningen till fristående förskolor högre på grund av att den baseras på den kommunala förskolans lokalkostnad.

Södra kommundelen

Prognostiserat platsbehov i södra kommundelen

År	Bfp 31/12	Platser	Avd	Behov 31/12	Diff 31/12	Behov 15/5	Diff 15/5	Alternativ - avveckla 4 avdelningar			
								Platser	Avd	Diff 31/12	Diff 15/5
2019	916	881	49	786	95	888	-7				
2020	886	871	49	746	125	842	29				
2021	829	788	49	684	104	795	76				
2022	792	770	45	635	135	738	30	702	41	67	
2023	775	770	45	613	157	686	84	702	41	89	16
2024	796	770	45	632	138	667	103	702	41	70	35
2025	810	770	45	649	121	690	80	702	41	53	12
2026	826	770	45	661	109	710	60	702	41	41	-8
2027	869	770	45	712	58	723	47	702	41	-10	-21
2028	894	770	45	733	37	778	-8	702	41	-31	-76
2029	914	770	45	753	17	801	-31	702	41	-51	-99
2030	933	770	45	770	0	822	-52	702	41	-68	-120
2031	951	770	45	785	-15	841	-71	702	41	-83	-139

Tabell: Prognostiserat platsbehov i södra kommundelen

Tabellen ovan visar antalet kommunala förskoleplatser i södra kommundelen samt det prognostiserade platsbehovet i aktuella förskolor och differensen däremellan. Datan är baserad på befolkningsprognosen från Statisticon och förvaltningens prognostiserade behov. Statisticons prognos gjordes under våren 2021 som ett alternativ till den av kommunfullmäktige beslutade befolkningsprognosen från KAAB. Detta på grund av att befolkningsprognosen från KAAB, de senaste åren, uppvisat stor differens i förhållande till utfall. Den nya prognosen från Statisticon indikerar en större minskning av barn i ålderskategorin 0 - 5 år jämfört med befolkningsprognosen som presenterades i lokalbehovsplanen våren 2021.

Förvaltningen har valt att lyfta fram två urvalsdatum: 31 december, som är det datum som befolkningsprognosen utgår från, och 15 maj, som är det mät datum i verksamheterna som barnantalet är störst. I praktiken innebär det att mer marginaler finns i platsutbudet resterande månader av året.

Noterbart är att en uppföljning av befolkningsprognosen gjordes till delårsbokslutet och den visar 50 barn färre i ålderskategorin 0 - 5 år. Dock saknas information om fördelning per kommundel och inom ålderskategorin, därför är minskningen inte inkluderad i befolkningsprognoskolumnen ovan. Det här innebär att det totalt i kommunen finns en marginal, men det går alltså inte att se hur eller var dessa platser är fördelade.

Förvaltningens bedömning

I den alternativa tabellen ovan till höger redovisas det prognostiserade platsöverskottet om fyra avdelningar avvecklas i södra kommundelen. Förvaltningens bedömning är att angivet alternativ håller fram till år 2028 (se rött område i tabell ovan), med flexibilitet i form av temporär överinskrivning och/eller en uteavdelning på senvåren för att på så sätt uppnå ett effektivt lokalutnyttjande trots stora skillnader mellan platsbehov höst och vår.

Det finns sedan tidigare en politisk viljeinriktning när det gäller avveckling av temporära lokaler, såsom paviljonger, när så är möjligt utifrån platsefterfrågan. Alnarps förskola har 4 avdelningar och består av inhyrda paviljonger som står på arrendemark. Dessa paviljonger skulle kunna avvecklas från augusti 2022.

Fördelar	Nackdelar
Verkställighet i enlighet med politisk viljeinriktning	Minskad marginal i platsutbudet innebär risk för platsbrist vid oförutsedda händelser
Paviljonger avvecklas och minskar hyreskostnader för Lomma kommun, med cirka 1,5 mnkr/år. Externhyreskostnad 980 tkr år (internhyra 1 449 tkr) samt arrendekostnad (cirka 75 tkr) (Bilaga 5: Fastighetsfakta Alnarps förskola, del av Alnarp 1:60)	Avveckling innebär oro bland vårdnadshavare och personal
Snittkostnaden för en förskoleplacering i Lomma kommun minskar, vilket påverkar ersättningen till fristående förskolor (som därmed blir lägre)	Enligt rektors bedömning är det hög kvalitet på verksamheten och förskolan är mycket uppskattad av vårdnadshavare
Stordriftsfördelar ger ökad kostnadseffektivitet vad gäller bemanning, öppning och stängning	Förlust av attraktiv utemiljö, vilket kan innebära att vårdnadshavare upplever stor kontrast vid flytt till annan förskola
Förbättrade planeringsförutsättningar för rektorerna och minskad risk för ekonomisk avvikelse på övergripande nivå	
Avveckling av hela förskoleenheter innebär kostnadsminskningar för stödresurser såsom vaktmästare, städ och kost	
Söktrycket på Alnarps förskola är begränsat	

Risicanalys är gjord av förvaltningen tillsammans med samtliga rektorer i förskolan. Nackdelarna i tabellen ovan utgör underlag för risicanalysen. (Bilaga 1: Riskanalys 2021-10-29)

Förvaltningen har, i samverkan med berörd rektor, gjort barnkonsekvensanalys avseende avveckling av Alnarps förskola (Bilaga 3: Barnkonsekvensanalys Alnarps förskola 2021-10-11).

Förvaltningen bedömer, med utgångspunkt i befintlig data, att det är viktigt att minska de tillgängliga platserna för att stabilisera planeringsförutsättningarna och minska kostnaderna. Avveckling av Alnarps förskola kan ske och platsutbudet täcker behovet fram till 2028 enligt tillgänglig data. Temporära toppar av högt barnantal kan hanteras med tillfällig uteavdelning på Skeppets förskola och/eller överinskrivningar. Barn och personal från Alnarps förskola skulle kunna flyttas till annan förskola i augusti 2022. Vid avveckling av en förskola tillkommer avvecklings- och omställningskostnader, som inte är budgeterade.

Förvaltningen följer månadsvis data i befolkningsregister, befolkningsprognos samt platsbehov. Den negativa befolkningsutvecklingen i åldersgruppen 1 - 5 år kommer även att påverka grundskolan. Förvaltningen kommer att analysera hur lokalutnyttjande bäst kan organiseras ur ett förvaltningsövergripande perspektiv.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår barn- och utbildningsnämnden att avveckla Alnarps förskola i augusti 2022.

Alternativkostnad till förvaltningens förslag

Om det finns ett stort platsöverskott blir planeringsförutsättningarna för rektorerna sämre vilket medför ökad risk för ekonomisk avvikelse på övergripande nivå. Det kan exempelvis ge sämre förutsättningar för stordriftsfördelar och minskad kostnadseffektivitet vad gäller bemanning, öppning och stängning, kostnad för stödresurser såsom vaktmästare, städ och kost.

Om paviljonger inte avvecklas kvarstår internhyreskostnader för barn- och utbildningsnämnden med cirka 1,5 mnkr/år.

Om inte Lomma kommun anpassar det platsöverskott som finns, blir ersättningen till fristående förskolor högre på grund av att den baseras på den kommunala förskolans lokalkostnad.